

El Constitucional ordena reobrir la investigació per la mort d'un jove trobat al mar a Portbou el 2020

Tot i que la família n'havia denunciat la desaparició, el jove no va ser identificat fins mesos després i ara, el Tribunal obliga el jutjat de Figueres a aclarir què va passar

El Tribunal Constitucional ha ordenat reobrir la investigació sobre la mort de Rachid Benali, un jove de 29 anys amb discapacitat intel·lectual, trobat al mar a Portbou el desembre de 2020. La família de Benali havia presentat un recurs d'ampara després que el Jutjat d'Instrucció número 7 de Figueres i l'Audiència de Girona desestimessin la petició de l'advocat Benet Salellas per practicar diligències d'investigació sobre la mort. El Tribunal Constitucional ha estimat el recurs d'ampara presentat per la mare de Benali, representada per Salellas, i ha anul·lat les resolucions que havien rebutjat la pràctica d'actuacions clau. Segons el tribunal, existien "circumstàncies sospitoses" sobre la mort que exigien una investigació eficaç i coordinada. Així, el cas torna al Jutjat d'Instrucció núm. 7 de Figueres, que haurà de reprendre la instrucció i impulsar totes les diligències pertinents. La resolució judicial corregeix les resolucions del 10 de desembre de 2021 del Jutjat d'Instrucció i de l'8 de març de 2022 de l'Audiència de Girona, que havien descartat mesures com el rastreig i la geolocalització del telèfon mòbil del jove, la presa de declaració de testimonis o la recerca d'imatges de videovigilància. Segons la sentència, els òrgans judicials van vulnerar "el dret a la tutela judicial efectiva en connexió amb el dret a la vida", ja que davant d'una mort en circumstàncies no aclarides era exigible una investigació suficient i eficaç. El tribunal recorda que, seguint la jurisprudència del Tribunal d'Estrasburg, les denúncies per delictes contra la vida requereixen "una investigació suficient i eficaç", aplicable tant a morts sota custòdia policial com a casos sospitosos que no es puguin atribuir a una causa natural, segons informa la sentència a què ha tingut accés aquest diari. El cas es remunta al desembre de 2020, quan la família va denunciar la desaparició de Benali a Figueres. Segons la denúncia, "portava una jaqueta taronja, texans blaus i sabates negres, però no tenia diners ni documentació, només un telèfon mòbil que estava apagat o fora de cobertura". Les primeres investigacions dels Mossos d'Esquadra van incloure recerques a les zones habituals del desaparegut, comprovació d'hospitals i centres de salut i trucades reiterades al telèfon sense èxit. Un testimoni va declarar que, el dia de la desaparició, havia vist Benali "en companyia de tres homes de nacionalitat algeriana, que estaven de pas a Figueres", i que Benali havia acceptat quedar-se amb ells amb la intenció de viatjar a França. La policia va considerar que, "donada la seva discapacitat i la falta de diners o roba de recanvi, podria haver estat induït a marxar mitjançant engany". En paral·lel, el 29 de desembre de 2020, la Guàrdia Civil va trobar un cadàver flotant al mar a Portbou. Estava en avançat estat de descomposició, sense documentació i amb la roba parcialment intacta. L'autòpsia inicial va establir que la causa de la mort era indeterminada i que les lesions eren "post mortem, a causa de les roques i la fauna marina", descartant signes de violència o lluita. Per confirmar la identitat, es van prendre mostres d'ADN dels familiars i es van amputar dits del cadàver per a la identificació dactilar. Finalment, el 2 de juliol de 2021 es va confirmar que el cadàver coincidía amb el perfil genètic de Benali, i la identificació dactilar es va formalitzar el 15 d'octubre de 2021. La família va ser informada oficialment per la Guàrdia Civil l'8 de novembre de 2021, i el cadàver va ser enterrat a Girona. Malgrat la confirmació de la mort, els jutjats van mantenir el sobreseïment provisional de les investigacions sobre la desaparició, argumentant que "no existien indicis de criminalitat" i que les mesures sol·licitades per la família tenien un "caràcter prospectiu". Tant el jutge d'instrucció com la sala d'apel·lació van limitar-se a constatar "el caràcter indeterminat de la causa de la mort" i "l'origen de les lesions en cops que el cos hauria rebut al mar", descartant que la desaparició fos involuntària "sense esforç argumental algun". El Tribunal Constitucional critica que es van passar per alt dades essencials per decidir amb rigor i conclou que "la impossibilitat d'establir amb claredat si la mort va ser resultat

d'un accident o d'un acte no intencionat desencadena l'obligació de procedir a una investigació pública, eficaç i de manera d'ofici". Entre les diligències que no es van practicar, el tribunal assenyala que "no es va intervenir el telèfon ni es va acordar la geolocalització", tampoc "es van escoltar els familiars sobre el possible consum de les substàncies trobades al cadàver", ni es van interrogar testimonis que havien vist Benali amb persones desconegudes, ni es van revisar càmeres de seguretat pròximes al lloc. Aquestes actuacions "podrien haver aportat informació clau sobre la desaparició i la mort en circumstàncies sospitoses". El Tribunal Constitucional conclou que l'actuació judicial "incompleix les exigències de recerca oficial suficient i eficaç d'una mort en circumstàncies sospitoses" i, per tant, es va vulnerar "el dret a la tutela judicial efectiva en connexió amb el dret a la vida". A partir d'ara, el jutjat haurà de valorar i, si escau, executar noves actuacions per reobrir les investigacions.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/alt-emporda/2025/10/15/constitucional-ordena-reobrir-investigacio-per-jove-mort-mar-portbou-2020-122633186.html>